

УДК 336.226.11:620.95

**ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ
ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ
ОСІБ ОПЕРАЦІЙ ІЗ
ПЕРЕОБЛАДНАННЯ
ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ ЗАДЛЯ
ВИКОРИСТАННЯ
АЛЬТЕРНАТИВНОГО БІОПАЛИВА ©**

Т.Ф. ПЛАХТІЙ,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та
оподаткування в галузях економіки,

В.Ю. ДРАЧУК,
аспірантка,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

Обґрунтовано основні аспекти оподаткування доходів фізичних осіб в частині застосування податкової знижки щодо фізичної особи (резидента). Розкрито поняття податкової знижки щодо фізичної особи, яка здійснила переобладнання транспортного засобу задля переходу на використання альтернативних видів палива. Сформовано алгоритм нарахування податкової знижки в зв'язку із переобладнанням транспортного засобу. Узагальнено процес документального відображення операцій з переобладнання фізичною особою (резидентом) транспортного засобу, що дозволить скористатися податковою знижкою з податку на доходи фізичних осіб та підтвердити понесені витрати. Представлено формулу розрахунку суми податку на доходи фізичних осіб, яка підлягає поверненню платнику податку у вигляді податкової знижки щодо операцій з переобладнання транспортного засобу для переходу на альтернативне паливо.

Ключові слова: оподаткування, податкова знижка, податок на доходи фізичних осіб, альтернативні види палива, біопаливо, транспортні засоби.

Рис. 5. Літ. 14.

Постановка проблеми. Податковий кодекс України встановлює особливі підходи до оподаткування суб'єктів податкового процесу, до числа яких належать фізичні особи. Процес оподаткування дозволяє застосовувати щодо окремих операцій відповідні податкові важелі у вигляді звільнення від оподаткування, пониження ставок податку, можливості перебування на спеціальному режимі оподаткування та повернення частини сплаченого податку платнику за рахунок податкової знижки. Застосування податкових важелів можливе за рахунок дії функції стимулювання в оподаткуванні, оскільки дозволяє на певному етапі підтримати відповідного суб'єкта податкового процесу задля вирішення проблеми в масштабі держави.

На сьогодні в Україні відмічається погіршення екологічної ситуації, однією із причин забруднення навколишнього середовища є викиди транспортними засобами в атмосферне повітря забруднюючих речовин та продуктів розкладу. В цьому випадку питання скорочення викидів забруднюючих речовин має вирішуватись на

рівні держав світу, проте, безпосередньо в межах кожної окремо країни необхідно створювати такі умови користувачам палива, які б дозволили зменшити рівень негативного впливу на навколишнє середовище.

Це питання в межах країни частково вирішується за рахунок застосування особливого підходу в оподаткуванні податком на доходи фізичних осіб, а саме використання на практиці податкової знижки до тих осіб, які здійснили переобладнання транспортного засобу задля переходу на використання біоетанолу, біодизелю та біогазу.

Питання оподаткування неодноразово піднімалися в періодичних виданнях, де розкривалися основні аспекти оподаткування суб'єктів біопаливного процесу.

Проте, увага не приділялась детальному аналізу порядку отримання податкової знижки за податком на доходи фізичних осіб у зв'язку із переобладнанням транспортного засобу задля використання альтернативного біопалива, що на сьогодні є досить актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми біопаливного процесу досліджували М.А. Більдер [2], Г.М. Калетнік [3], Е.С. Куруцова [4], П.Д. Неміш [10].

Роль податкового регулювання у розвитку ринку біопалив, гармонізація податкового законодавства та використання біопалива з правом ЄС досліджувалось у працях Т.О. Мулик [6-7]. У публікаціях представлено законодавче регулювання податкового стимулювання вирощування біоенергетичних культур, виробництва і використання біопалива [11], розкрито податковий механізм стимулювання у сфері виробництва та використання альтернативних видів палива [12] та запропоновано порядок оподаткування та документальне забезпечення операцій з постачання сировини сільськогосподарськими товаровиробниками для виробництва альтернативних видів палива [13].

Формулювання цілей статті. Основною ціллю статті є аналіз податкових аспектів застосування податкової знижки з податку на доходи фізичних осіб за операціями із переобладнання транспортного засобу задля використання альтернативного біопалива в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Податок на доходи фізичних осіб утримується із загального сукупного доходу платника, отриманого за звітний період за ставкою 18 відсотків.

Базою оподаткування є загальний оподатковуваний дохід, зменшений на розмір податкової соціальної пільги в разі наявної можливості у її застосуванні щодо конкретної фізичної особи.

Фізичні особи мають право на застосування податкової знижки з податку на доходи фізичних осіб, особливість застосування останньої регулюється статтею 166 Податкового кодексу України.

Податкова знижка для фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання, - документально підтверджена сума (вартість) витрат платника податку - резидента у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів - фізичних або юридичних осіб протягом звітного року, на яку дозволяється зменшення його загального річного оподатковуваного доходу, одержаного за наслідками такого звітного року у вигляді заробітної плати [14].

Перелік витрат платника, дозволених до включення до податкової знижки за податком на доходи фізичних осіб згідно зі статтею 166 Податкового кодексу України представлено на рис. 1.

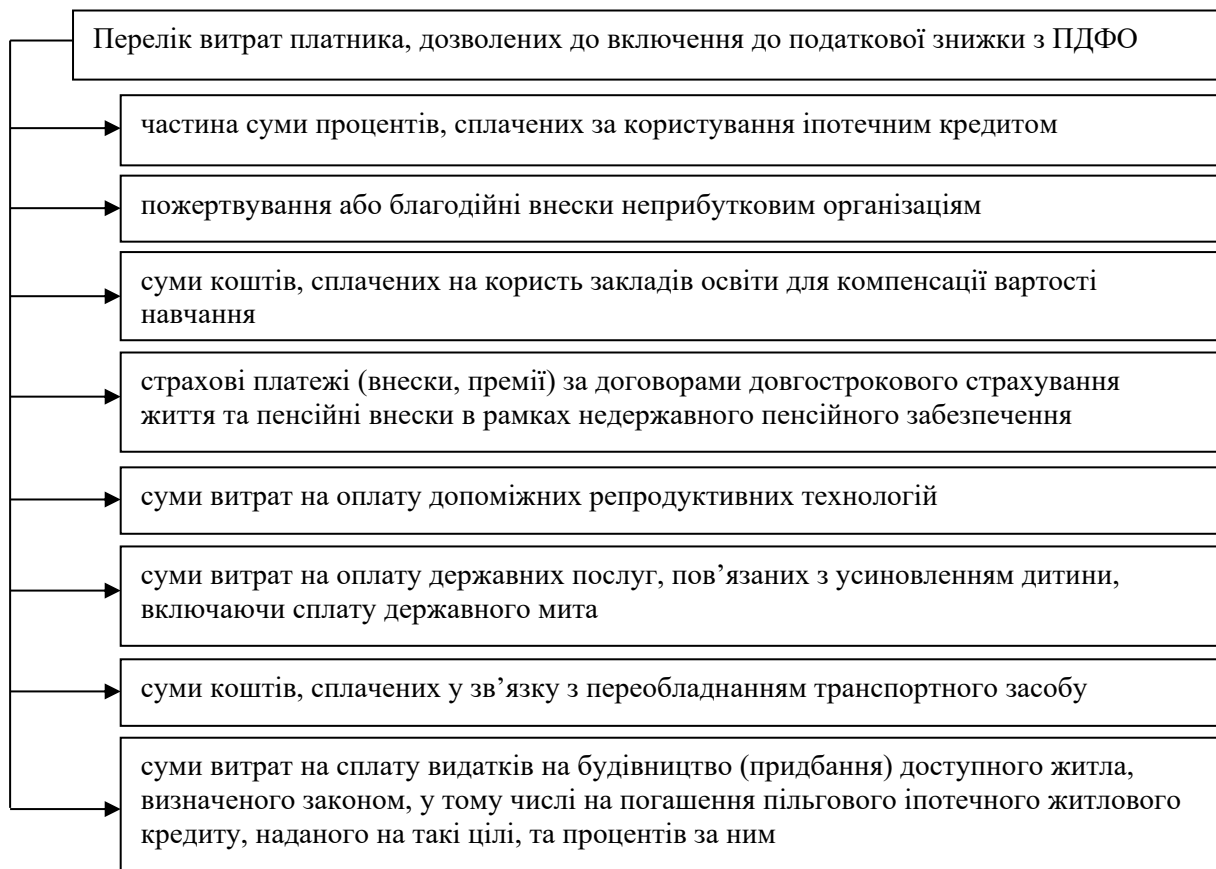

Рис. 1. Перелік витрат платника, дозволених до включення до податкової знижки за податком на доходи фізичних осіб згідно зі статтею 166 Податкового кодексу України [14]

За даними Державної служби України за підсумками трьох місяців деклараційної кампанії 2016 року 3163 вінничанина очікують на повернення коштів із бюджету. За результатами проведених перерахунків вони отримають 3861,1 тис. грн. у вигляді податкової знижки. На кожного декларанта, в середньому, припадає близько 1220 грн [1].

Станом на 05.08.2016 року з початку року до фіскальних органів Тернопільщини надійшли 4069 декларацій про майновий стан та доходи від громадян області, які заявили до повернення суми податку з доходів фізичних осіб у зв'язку з реалізацією ними права на податковий кредит. Зокрема, 3634 декларації (89,3%) стосувалися отримання податкової знижки в зв'язку з понесеними витратами на навчання, 95 – у зв'язку зі сплатою відсотків за іпотечними кредитами, 9 – у зв'язку з переобладнанням транспортних засобів [1].

Отже, до переліку витрат, дозволених до включення до податкової знижки з податку на доходи фізичних осіб платника належить в тому числі сума коштів, сплачених у зв'язку з переобладнанням транспортного засобу.

З точки зору фізичної особи (резидента), який здійснив переобладнання транспортного засобу задля використання транспортного засобу податкова знижка – це визначена сума витрат протягом звітного (податкового) року, понесена у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) задля переобладнання транспортного засобу, яка дозволяє зменшити базу оподаткування доходів фізичних осіб у вигляді заробітної плати.

Згідно з пунктом 166.4 статті 166 Податкового кодексу України встановлено обмеження права на нарахування податкової знижки (рис.2).

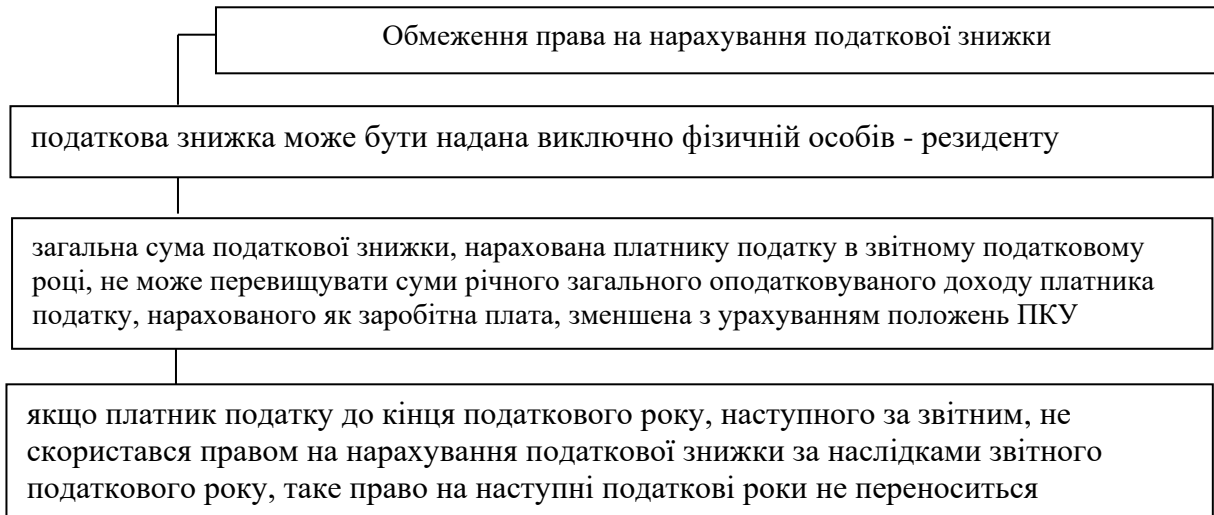

Рис. 2. Перелік обмежень щодо права на нарахування податкової знижки [14]

Представимо алгоритм нарахування податкової знижки в зв'язку з переобладнанням транспортного засобу (рис. 3).

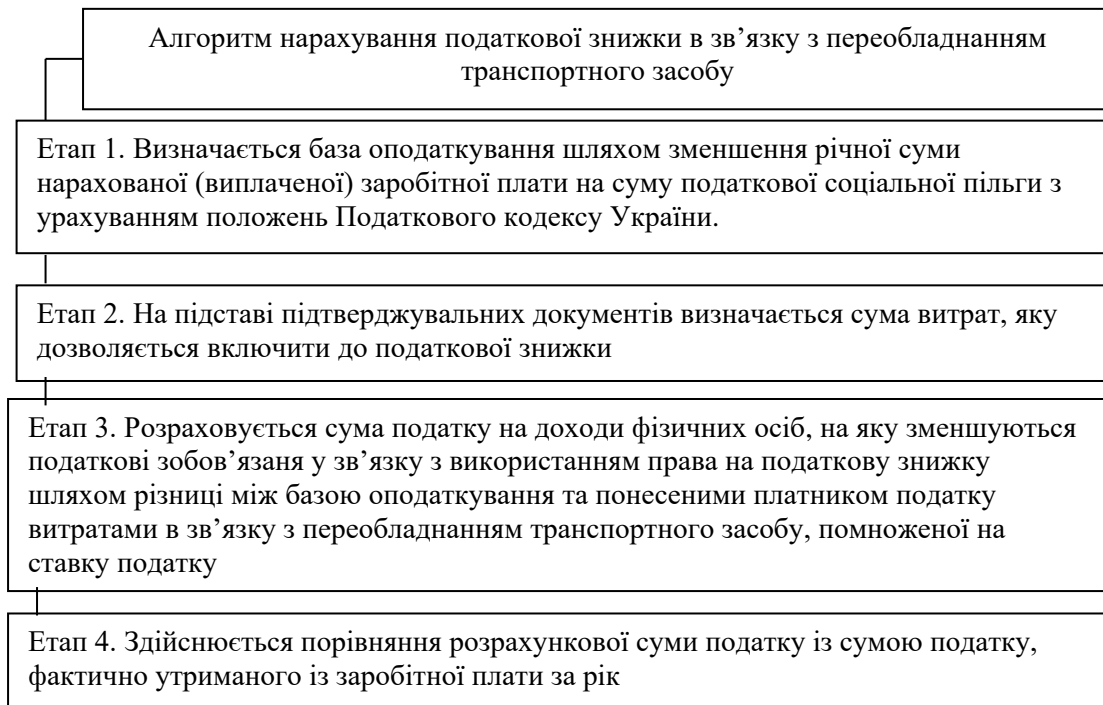

Рис. 3. Алгоритм нарахування податкової знижки в зв'язку з переобладнанням транспортного засобу

Особливу увагу в процесі отримання податкової знижки за податком на доходи фізичних осіб за операціями з переобладнання транспортних засобів є його документальне забезпечення. Для отримання фізичною особою, яка здійснила переобладнання транспортного засобу та використовує біопаливо (біоетанол, біодизель, стиснутий або скраплений газ та інші види біопалива) податкової знижки, необхідно представити сукупність документів, які згруповано на рис. 4.

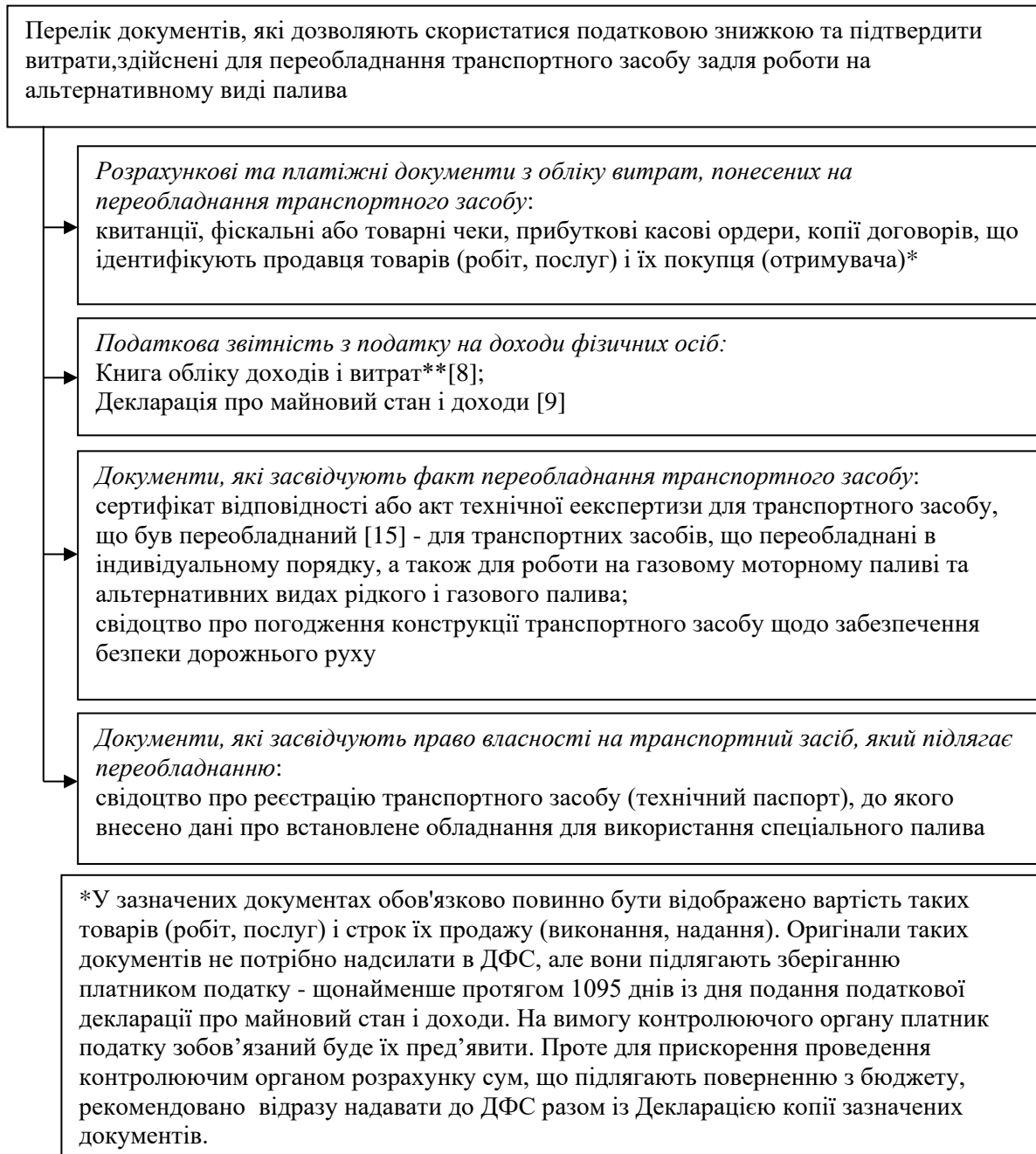

Рис.4. Перелік документів, які підтверджують понесені витрати, здійснені для переобладнання транспортного засобу задля роботи на альтернативному виді палива*

*авторська розробка

Проте, фізичні особи мають бути уважні до даних, які відображаються в первинних розрахункових та платіжних документах з обліку витрат, понесених на переобладнання транспортного засобу. На практиці є випадки, коли не всі платники податків мають змогу скористатися правом на податкову знижку.

Виходячи з вимоги законодавства, потрібно зберігати оригінали всіх документів, що підтверджують витрати фізичної особи, а також простежити, щоб у цих документах обов'язково вказувалися: вартість товарів або послуг; термін їх продажу; найменування продавця; ім'я покупця товарів (робіт, послуг). При відсутності квитанцій або будь-якого із зазначених вище параметрів у них податкові органи відмовляють платникам податків у праві на податкову знижку. Причиною про невидачу постачальником послуг квитанцій необхідного формату податківці вважають безпідставними. Тому для уникнення помилок необхідно завжди вимагати повних платіжних і розрахункових документів від продавця товарів або постачальника послуг, пов'язаних зі знижкою.

Якщо у квитанціях на оплату витрат, понесених на переобладнання транспортного засобу вказані ПІБ фізичної особи, яка не працює і не отримує доходи у вигляді заробітної плати і, то така особа не має права на включення цих витрат до податкової знижки. Для того, щоб уникнути на практиці даної проблеми, платіжні та видаткові документи слід відразу оформляти на фізичну особу, власника транспортного засобу, яка згодом планує скористатися правом на податкову знижку.

Послідовність визначення суми податку на доходи фізичних осіб, яка підлягає поверненню платнику податку – фізичній особі (резиденту) за рахунок застосування податкової знижки представлення на рис. 5.

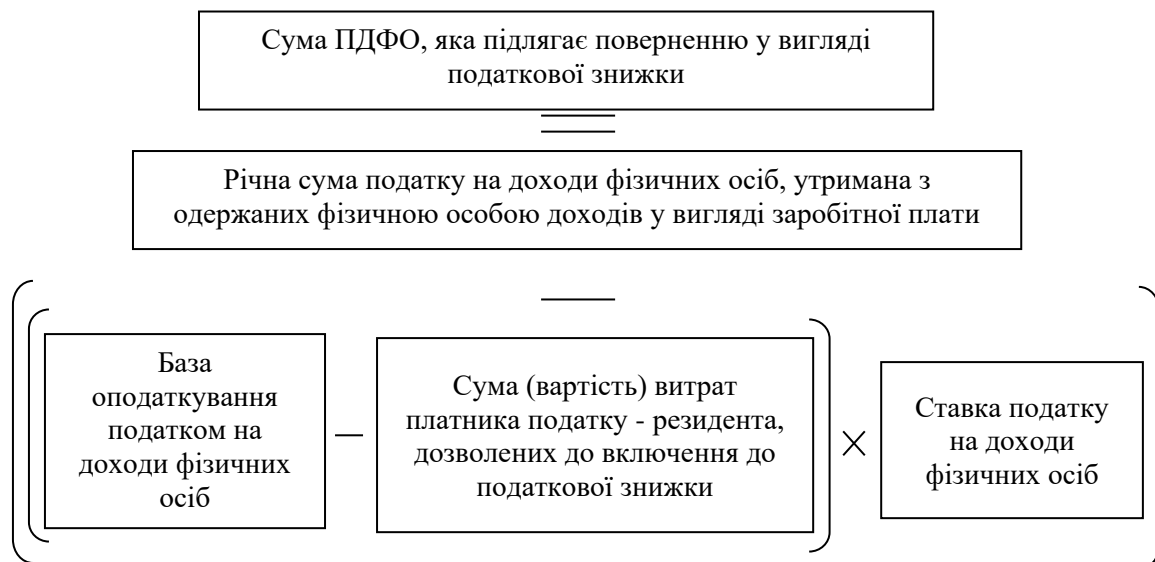

Рис. 5. Визначення суми податку на доходи фізичних осіб, яка підлягає поверненню платнику податку за рахунок застосування податкової знижки, щодо операцій з переобладнання транспортного засобу для переходу на альтернативне паливо

Для прикладу. Працівнику підприємства за звітний рік нараховано заробітну плату у сумі 80 000 грн. При цьому, за рік було сплачено ПДФО у сумі 14 400,00 грн. Виходячи із розміру доходів за місяць податкова соціальна пільга не застосовувалася

до доходу працівника у вигляді заробітної плати. Сума витрат, понесена на переобладнання транспортного засобу фізичною особою становить 50000 грн. (відповідно до наданих підтверджуючих документів).

До повернення належить 9000 грн. = 14 400 грн. - [(80 000 грн. - 0 грн. - 50000 грн.) x 18%].

Аналізуючи методику розрахунку, бачимо, що поверненню підлягає лише частина податку на фізичних осіб у вигляді податкової знижки, у разі, якщо за результатами представленого розрахунку отримано позитивне значення.

Висновки. Виходячи із проведеного дослідження маємо можливість зазначити, що діюче законодавство з питань оподаткування дозволяє отримати фізичній особі (резиденту) податкову знижку при справлянні податку на доходи фізичних осіб у випадку проведення останнім за результатами звітнього року переобладнання транспортного засобу задля переходу на альтернативний вид біопалива.

Встановлено, що податкова знижка для фізичної особи (резидента), яка здійснила переобладнання транспортного засобу задля переходу на використання біопалива – це визначена сума витрат у вигляді сплаченого протягом звітнього (податкового) року податку на доходи фізичних осіб, понесена у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) задля переобладнання транспортного засобу, яка повертається платнику податку.

При цьому, необхідно дотримуватись норм податкового законодавства, які дозволяють отримати податкову знижку, в тому числі методики обчислення з документальним підтвердженням витрат здійснених задля проведення переобладнання транспортного засобу.

Перспективою подальших досліджень щодо особливостей оподаткування податком на доходи фізичних осіб операцій із переобладнання транспортного засобу з метою використання альтернативного біопалива є процес облікового забезпечення таких господарських операцій в частині аналітичного обліку розрахунків з бюджетом за податком на доходи фізичних осіб.

Список використаних джерел

1. Більдер М.А. Вплив альтернативних джерел енергії на естетичні відмінності транспортних засобів / М. А. Більдер // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв . Мистецтвознавство. Архитектура. - 2012. - № 1. - С. 4-7.
2. Калетнік Г.М. Біопаливо. Продовольча, енергетична та екологічна безпека України: моногр. / Г.М. Калетнік. – К.: Хай – Тек Прес, 2010. – 516с.
3. Куруцова Е.С. Обґрунтування перспективних напрямів розвитку альтернативних джерел енергії / Е. С. Куруцова // Економічні інновації. - 2015. - Вип. 60(1). - С. 217-225.
4. Лист Міністерства доходів і зборів України «Щодо застосування права на податкову знижку» від 14.05.2013 р. № 1129/С/99-99-17-02-01-14.
5. Мулик Т.О. Гармонізація податкового законодавства та використання біопалива з правом ЄС / Т.О. Мулик // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університета. – 2010. – Т. 1, Вип. 42 : Матеріали науково-технічної конференції "Земля України - потенціал енергетичної та екологічної безпеки держави». – С. 145-149.

6. Мулик Т.О. Роль податкового регулювання у розвитку ринку біопалив в Україні / Т.О. Мулик // Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки. Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 4 / відпов. Ред.. І.Б.Садовська. – Луцьк. – РВВ Луцького НТУ, 2014. – с.290-297.

7. Наказ Міністерства доходів і зборів України «Про затвердження форми Книги обліку доходів і витрат для визначення суми загального річного оподаткованого доходу та Порядку ведення обліку доходів і витрат для визначення суми загального річного оподаткованого доходу» від 11.12.2013 № 794.

8. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи» від 02.10.2015р. № 859.

9. Неміш П.Д. Ефективність використання альтернативних джерел енергії / П.Д. Неміш // Сталій розвиток економіки. - 2015. - № 1. - С. 140-147.

10. Плахтій Т.Ф. Законодавче регулювання податкового стимулювання вирощування біоенергетичних культур, виробництва і використання біопалива / Т.Ф. Плахтій, В.Ю. Драчук // Збірник наукових праць «Наукові праці інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків». Випуск 19. - 2013. - С. 235-239.

11. Плахтій Т.Ф. Податковий механізм стимулювання у сфері виробництва та використання альтернативних видів палива / Т.Ф. Плахтій // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. Випуск 1 (48). Том.2. – 2011. - С.133-140.

12. Плахтій Т.Ф. Порядок оподаткування та документальне забезпечення операцій з постачання сировини сільськогосподарськими товаровиробниками для виробництва альтернативних видів палива / Т.Ф. Плахтій // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. Випуск 1 (56). Том.2. – 2012. - С.205-211.

13. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI.

14. Порядок переобладнання транспортних засобів, затверджено Постановою КМУ від 21.07.2010 р. № 607.

Список використаних джерел у транслітерації / References

1. Bilder M.A. Vplyv alternatyvnykh dzherel enerhii na estetychni vidminnosti transportnykh zasobiv / M. A. Bilder // Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv . Mystetstvoznnavstvo. Arkhytektura. - 2012. - № 1. - S. 4-7.

2. Kaletnik H.M. Biopalyvo. Prodovolcha, enerhetychna ta ekolohichna bezpeka Ukrainy: monohr. / H.M. Kaletnik. – К.: Khai – Tek Pres, 2010. – 516s.

4. Kurutsova E.S. Obhruntuvannia perspektyvnykh napriamiv rozvytku alternatyvnykh dzherel enerhii / E. S. Kurutsova // Ekonomichni innovatsii. - 2015. - Vyp. 60(1). - S. 217-225.

5. Lyst Ministerstva dokhodiv i zboriv Ukrainy «Shchodo zastosuvannia prava na podatkovu znyzhku» vid 14.05.2013 r. № 1129/S/99-99-17-02-01-14.

6. Mulyk T.O. Harmonizatsiia podatkovoho zakonodavstva ta vykorystannia biopalyva z pravom YeS / T.O. Mulyk // Zbirnyk naukovykh prats Vinnytskoho natsionalnoho ahrarynoho universyteta. – 2010. – Т. 1, Vyp. 42 : Materialy naukovotekhnichnoi konferentsii "Zemlia Ukrainy - potentsial enerhetychnoi ta ekolohichnoi bezpeky derzhavy». – S. 145-149.

7. Mulyk T.O. Rol podatkovoho rehuliuвання u rozvytku rynku biopalyv v Ukraini / T.O. Mulyk // Oblik, ekonomika, menedzhment: naukovy notatky. Mizhnarodnyi zbitnyk naukovykh prats. Vypusk 4 / vidpov. Red.. I.B.Sadovska. – Lutsk. – RVV Lutskoho NTU, 2014. – s.290-297.

8. Nakaz Ministerstva dokhodiv i zboriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia formy Knyhy obliku dokhodiv i vytrat dlia vyznachennia sumy zahalnoho richnoho opodatkovuvanoho dokhodu ta Poriadku vedennia obliku dokhodiv i vytrat dlia vyznachennia sumy zahalnoho richnoho opodatkovuvanoho dokhodu» vid 11.12.2013 № 794.

9. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy «Pro zatverdzhennia formy podatkovoi deklaratsii pro mainovyi stan i dokhody ta Instruksii shchodo zapovnennia podatkovoi deklaratsii pro mainovyi stan i dokhody» vid 02.10.2015r. № 859.

10. Nemish P.D. Efektyvnist vykorystannia alternatyvnykh dzherel enerhii / P.D. Nemish // Stalyi rozvytok ekonomiky. - 2015. - № 1. - S. 140-147.

11. Plakhtii T.F. Zakonodavche rehuliuвання podatkovoho stymuliuвання vyroshchuvannya bioenerhetychnykh kultur, vyrobnytstva i vykorystannia biopalyva / T.F. Plakhtii, V.Iu. Drachuk // Zbirnyk naukovykh prats «Naukovi pratsi instytut bioenerhetychnykh kultur i tsukrovykh buriakiv». Vypusk 19. - 2013. - S. 235-239.

12. Plakhtii T.F. Podatkovi mekhanizm stymuliuвання u sferi vyrobnytstva ta vykorystannia alternatyvnykh vydiv palyva / T.F. Plakhtii // Zbirnyk naukovykh prats VNAU. Serii: Ekonomichni nauky. Vypusk 1 (48). Tom.2. – 2011. - S.133-140.

13. Plakhtii T.F. Poriadok opodatкування ta dokumentalne zabezpechennia operatsii z postachannia syrovyny silskohospodarskymy tovarovyrobnykamy dlia vyrobnytstva alternatyvnykh vydiv palyva / T.F. Plakhtii // Zbirnyk naukovykh prats VNAU. Serii: Ekonomichni nauky. Vypusk 1 (56). Tom.2. – 2012. - S.205-211.

14. Podatkovi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 №2755-VI.

15. Poriadok pereobladnannia transportnykh zasobiv, zatverdzheno Postanovoioi KМУ vid 21.07.2010 r. № 607.

ANNOTATION
PECULIARITIES OF IMPOSING PERSONAL INCOME TAX ON THE
OPERATIONS ON VEHICLE RE-EQUIPMENT FOR THE USE OF
ALTERNATIVE BIOFUELS

PLAKHTII Tetiana,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,

DRACHUK Vitalina,
Postgraduate student,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)

Basic aspects of taxation of the personal income in the part of using tax abatement concerning individuals (residents) are substantiated in the paper. The concept of tax abatement concerning individuals who have re-equipped a vehicle for the use of alternative fuels is disclosed. An algorithm for charging tax abatement as a result of the vehicle re-equipment is formed. The process of documentary recording of the operations on the vehicle re-equipment by the individuals (residents) that will let them use tax abatement from the personal income tax and confirm incurred costs is generalized. Formula for calculating the amount of personal income tax, which is refundable to the taxpayer in the form of tax abatement from the operations on the vehicle re-equipment for the transition to alternative fuels is presented.

Keywords: tax, tax abatement, personal income tax, alternative fuels, biofuel, vehicles.

Fig. 5. Lit. 14.

**АННОТАЦИЯ
ОСОБЕННОСТИ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ НАЛОГОМ НА ДОХОДЫ
ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ ОПЕРАЦИЙ С ПЕРЕОБОРУДОВАНИЕМ
ТРАНСПОРТНОГО СРЕДСТВА РАДИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
АЛЬТЕРНАТИВНЫХ БИОТОПЛИВА**

***ПЛАХТИЙ Татьяна Федоровна,**
кандидат экономических наук,
доцент кафедры учета и налогообложения в отраслях экономики,*

***ДРАЧУК Виталина Юриевна,**
аспирант,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)*

Обоснованы основные аспекты налогообложения доходов физических лиц в части применения налоговой скидки в отношении физического лица (резидента). Раскрыто понятие налоговой скидки в отношении физического лица, осуществившего переоборудование транспортного средства для перехода на использование альтернативных видов топлива. Сформирован алгоритм начисления налоговой скидки в связи с переоборудованием транспортного средства. Представлен обзор процесса документального отражения операций по переоборудованию физическим лицом (резидентом) транспортного средства, который позволит воспользоваться налоговой скидкой по налогу на доходы физических лиц и подтвердить понесенные расходы. Представлено формулу расчета суммы налога на доходы физических лиц, которая подлежит возврату плательщику налога в виде налоговой скидки, при переоборудовании транспортного средства для перехода на альтернативное топливо.

Ключевые слова: налогообложение, налоговая скидка, налог на доходы физических лиц, альтернативные виды топлива, биотопливо, транспортные средства.

Рис. 5. Лит. 14.

Інформація про авторів

ПЛАХТИЙ Тетяна Федорівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри організації обліку та звітності, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: taniprof@i.ua).

ДРАЧУК Віталіна Юріївна – аспірант, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: vitalinadrachuk@rambler.ru).

PLAKHTII Tetiana - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Vinnytsia National Agrarian University (21008 Vinnitsa, 3 Soniachna str., e-mail: taniprof@i.ua).

DRACHUK Vitalina – postgraduate student, Vinnytsia National Agrarian University (21008 Vinnitsa, 3 Soniachna str., e-mail: vitalinadrachuk@rambler.ru).

ПЛАХТИЙ Татьяна Федоровна - кандидат экономических наук, доцент кафедры организации учета и отчетности, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: taniprof@i.ua).

ДРАЧУК Виталина Юриевна – аспирант, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: vitalinadrachuk@rambler.ru).

